

УДК 338.012

КВІЛІНСЬКИЙ ОЛЕКСІЙ,*кандидат економічних наук,**Інститут економіки промисловості, Національна академія наук України, м. Київ*

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті обґрунтовано, що побудова системи управління розвитком промислового підприємства потребує інтеграції усіх управлінських підсистем, а також застосування інтеграційного підходу для забезпечення злагодженого функціонування системи управління. Запропоновано інтеграційний підхід до побудови системи управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки, що дає можливість оцінити спротив вдосконаленню системи управління, який виникає серед персоналу підприємства та враховує інтегрованість кожного підрозділу до загальної системи управління підприємством.

Ключові слова: формування; система; управління; розвиток; промислове підприємство; інформаційна економіка; підрозділи; зв'язки.

Постановка проблеми. Розвиток інформаційних технологій та їх поступове впровадження у виробничий процес потребує формування ефективної системи управління розвитком промислових підприємств. Розвиток інформаційної економіки на сучасному етапі розвитку України вимагає від підприємств урахування її особливостей та розробки заходів щодо підвищення ефективності їх діяльності. Тому актуальними стають питання формування системи управління розвитком промислового підприємства, яка б забезпечувала реалізацію механізмів оцінювання конкурентоспроможності промислового підприємства в інформаційній економіці, модернізації виробничої сфери промислового підприємства згідно з вимогами інформаційної економіки, формування стратегії розвитку промислового підприємства в інформаційній економіці та інших складових концепції управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки. Це потребує інтеграції усіх управлінських підсистем, що відповідають за ефективність управління промисловим підприємством. Вирішення такої проблеми найбільш доцільно здійснювати за допомогою інтеграційного підходу в управлінні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед науковців, які досліджували використання інтеграційного підходу при побудові системи управління розвитком підприємства слід відзначити роботи таких науковців, як Є. В. Андрієвська [1], В. В. Атюшкіна [7], В.В. Пиряєв [2], В. В. Дикань [3], В. Л. Пікалов [4], В. В. Рябенко [5], Ю. В. Тюленєва [6], І.В. Фомина [8] та ін.

В. В. Пиряєв підкреслює, що інтеграційний підхід в управлінні підприємствами є розвитком системного, ситуаційного, процесного та інших підходів. В його інтерпретації інтеграційний підхід поєднує такі складові управління як культуру, психологію, логіку тощо, а в центрі інтеграційного підходу знаходиться керівник як об'єкт отримання, сприйняття, переробки та передачі інформації, а також як особистість що є суб'єктом реалізації прийнятих рішень [2].

Є. В. Андрієвська розглядала використання інтеграційного підходу для управління розвитком промислових підприємств в умовах реструктуризації. Для цього вона пропонує враховувати життєвий цикл підприємства та адаптувати управлінську систему підприємства відповідно до фази життєвого циклу [1]. При цьому враховуються обсяг ресурсного потенціалу підприємства, попередні цикли розвитку та подолані кризові явища, наявність управлінських кадрів достатньої кваліфікації тощо. Таким шляхом забезпечується розвиток промислового підприємства з урахуванням ініціативної складової інформаційного розвитку. Але слід зауважити, що в цьому дослідженні недостатньо уваги приділено вертикальним управлінським взаємозв'язкам підприємства, а також формалізації методів вдосконалення управління.

В. В. Дикань [3] зробив теоретичне обґрунтування концепції інтеграційного розвитку, в основу якої покладено теорію управління фірмою, теорію ігор, теорію життєвих циклів та теорію управління соціально-економічними системами. При цьому дуже важливим є використання інформаційного та комунікаційного підходів, які мають на меті вдосконалення інформаційного обміну при управлінні підприємством та врахування взаємодії осіб, що є співробітниками підприємства. Автор вказаної роботи стверджує, що зазначений підхід забезпечить підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств завдяки відродженню їх економічного потенціалу. Але при цьому відсутня формалізація методів виявлення напрямів управління підприємством, які потребують вдосконалення з використанням інтеграційного підходу, а також не враховано особливості сучасної інформаційної економіки.

Методи вдосконалення інтеграційного підходу через управління знаннями на підприємстві пропонує В. Л. Пікалов [4], обґрунтовуючи напрямки вдосконалення взаємодії персоналу підприємства з його підрозділами та із зовнішнім середовищем. При цьому знан-

ня, що використовуються на підприємстві, розглядаються одночасно як ресурс для управління підприємством та як об'єкт для управління. Крім того, В. Л. Пікалов обґрунтував, що саме управління знаннями забезпечує виконання інтеграційної функції на підприємстві. Ці висновки відповідають ідеям щодо трансформації сучасного економічного середовищу в інформаційну економіку. Але, в той же час, зроблені висновки мають переважно теоретичний характер, без вирішення питання практичного управління знаннями за усіма напрямками інтеграції на підприємстві в процесі його розвитку.

Принципи управління потенціалом як інтеграційним видом управлінської діяльності підприємства розробив В. В. Рябенко [5]. Він обґрунтував напрям інтегрування поточного та стратегічного управління, управління функціонуванням та управління розвитком підприємства, а також інтегрування інших специфічних напрямків управління підприємством. Для цього визначено взаємозв'язки між елементами багаторівневої структури потенціалу промислового підприємства та між різними видами управління. Таким чином, цей автор визначив, що управління потенціалом підприємства забезпечує інтеграцію всіх управлінських впливів на рівні підприємства [5]. Але зауважимо, що цей підхід не доведено до рівня формалізованих методів управління та не розкрито особливості використання інтеграційного підходу в умовах сучасної інформаційної економіки.

Не зважаючи на вирішення окремих питань використання інтеграційного підходу при управлінні промисловими підприємствами, що було здійснено вищезазначеними науковцями, в цілому можна зробити висновок, що проблема формування інтегрованої системи управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки є ще далекою від остаточного розв'язання.

Метою статті є формування системи управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки.

Виклад основного матеріалу. Складність формування інтегрованої системи управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки, обумовлена в першу чергу відносною новизною цієї проблеми, адже трансформація до інформаційної економіки ще продовжується. Крім того, специфіка вітчизняних промислових підприємств не дає можливості сліпо копіювати методи, які використовуються у більш розвинутих країнах.

Отже, проблема використання інтеграційного підходу до побудови системи управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки є актуальною, але ще далекою від вирішення. В першу чергу вітчизняні промислові підприємства потребують інтеграційного підходу при вирішенні таких завдань:

дослідження управлінських зв'язків на промисловому підприємстві з метою встановлення їх слабких місць;

виявлення спротиву персоналу промислового підприємства при впровадженні нових методів управління розвитком в умовах інформаційної економіки;

формування пропозицій щодо вдосконалення вертикальних та горизонтальних управлінських зв'язків на промисловому підприємстві.

Побудова системи управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки потребує від персоналу підприємства адаптації до нових завдань, які виникають внаслідок вдосконалення управлінських механізмів. Узагальнену схему системи управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки наведено на рис. 1.

Найбільші проблеми при цьому виникають в процесі взаємодії підрозділів та окремих співробітників. Вони викликані як незадовільною якістю взаємозв'язків, так і спротивом співробітників промислового підприємства, які з різних причин не зацікавлені у змінах. Через це виникають спотворення інформації, а також затримки та саботаж виконання завдань щодо впровадження складових системи управління розвитком

Рис. 1. Система управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки (розроблено автором).

ком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки. Тому інтеграційний підхід до побудови системи управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки має забезпечити інтеграцію усіх підсистем управління підприємством. При цьому пропонується здійснювати такі етапи:

- декомпозиція плану впровадження системи управління розвитком;
- виявлення спротиву персоналу;
- аналіз горизонтальних та діагональних зв'язків;
- аналіз вертикальних зв'язків;
- обґрунтування інтеграційних заходів.

Висновки

Вітчизняні промислові підприємства потребують інтеграційного підходу при вирішенні таких завдань: дослідження управлінських зв'язків на промисловому підприємстві з метою встановлення їх слабких місць; виявлення спротиву персоналу промислового підприємства при впровадженні нових методів управління розвитком в умовах інформаційної економіки; формування пропозицій щодо вдосконалення вертикальних та горизонтальних управлінських зв'язків на промисловому підприємстві. Запропоновано здійснювати організаційні та інформаційні заходи при побудові системи управління розвитком промислового підприємства.

Квилинский Алексей,

кандидат экономических наук,

Институт экономики промышленности, Национальная академия наук Украины, г. Киев

ФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ ИНФОРМАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ

В статье обосновано, что построение системы управления развитием промышленного предприятия требует интеграции всех управленческих подсистем, а также применения интеграционного подхода для обеспечения слаженного функционирования системы управления. Предложено интеграционный подход к построению системы управления развитием промышленного предприятия в условиях информационной экономики, что дает возможность оценить сопротивление совершенствованию системы управления, которое возникает среди персонала предприятия и учитывает интегрированность каждого подразделения в общую систему управления предприятием.

Ключевые слова: формирование; система; управление; развитие; промышленное предприятие; информационная экономика; подразделения; связи.

Kwilinski Aleksy,

PhD (Economics),

Institute of Industrial Economics, The National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv

FORMATION OF A MANAGEMENT SYSTEM FOR THE DEVELOPMENT OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE IN THE CONDITIONS OF THE INFORMATION ECONOMY

It is substantiated that the construction of a management system for the development of an industrial enterprise requires the integration of all management subsystems that are responsible for the efficiency of an industrial enterprise. The solution to this problem is most appropriate with an integrated management approach. In the aspect of managing the development of an industrial enterprise in the conditions of the information economy, it is

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрієвська Є. В. Впровадження інтеграційного підходу до реструктуризації машинобудівних підприємств Одеської області / Є. В. Андрієвська // Вісник соціально-економічних досліджень. - 2013. - Вип. 3(2). - С. 7-12.
2. Пыряев В.В. Об интеграционном подходе в менеджменте / В. В. Пыряев // Успехи современного естествознания. - 2003. - № 11 - С. 117-120.
3. Дикань В. В. Теоретичні основи інтеграційного розвитку підприємств вітчизняного машинобудування / В. В. Дикань // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2013. - Вип. 43. - С. 119-124.
4. Пикалов В. Л. Управление знаниями как важнейший элемент интеграционной системы управления торговым предприятием / В. Л. Пикалов // Академічний огляд. - 2008. - № 1. - С. 123-131.
5. Рябенко В. В. Управление потенциалом как интеграционный вид управлінської діяльності підприємств / В. В. Рябенко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2016. - № 3(1). - С. 49-54.
6. Тюленева Ю. В. Інтеграційний підхід визначення ризиків підприємства [Електронний ресурс] / Ю. В. Тюленева // Ефективна економіка. - 2013. - № 1. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_1_15.
7. Атюшкіна В. В. Інтеграційні форми реалізації стратегії розвитку підприємства / В. В. Атюшкіна // Наукові вісті Давіського університету. - 2013. - № 10.
8. Фомина И. В. Экономические и социальные перемены: факты, тенденции, прогноз / И. В. Фомина // Отраслевая и региональная экономика. - 3 (15). - 2011. - С. 96-102.

proposed, under the integration approach, to include a set of tools that address the issue of research, quantitative evaluation and improvement of the relationship between vertical management levels and the subjects of horizontal management in the process of building a control system, which embodies the principles of the information economy.

The integration approach to the construction of a management system for the development of an industrial enterprise in the conditions of the information economy is proposed, which makes it possible to assess the resistance to improvement of the management system that arises among the personnel of the enterprise and takes into account the integration of each unit into the overall enterprise management system.

Key words: formation; system; management; development; industrial enterprise; information economy; divisions; communications.

REFERENCES

1. Andriyevska, Ye. V. (2013). Vprovadzhennya intehratsiynoho pidkhodu do restrukturyzatsiyi mashynobudivnykh pidpryyemstv Odeskoyi oblasti. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*. Issue 3(2). Pp. 7-12. (ukr)
2. Pyryayev, V. V. (2003). Ob integratsionnom podkhode v menedzhmente. *Uspekhi sovremennogo yestestvoznaniya*. № 11. Pp. 117-120. (rus)
3. Dykan, V. V. (2013). Teoretychni osnovy intehratsiynoho rozvytku pidpryyemstv vitchyznyanoho mashynobuduvannya. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*. Issue 43. Pp. 119-124. (ukr)
4. Pikalov, V. L. (2008). Upravleniye znaniyami kak vazhneyshiy element integratsionnoy sistemy upravleniya torgovym predpriyatiem. *Akademichnyi oglyad*. № 1. Pp. 123-131. (rus).
5. Ryabenko, V. V. (2016). Upravlinnya potentsialom yak intehratsiynyy vyd upravlinskoyi diyalnosti pidpryyemstv. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpryyemnytstva*. № 3(1). Pp. 49-54. (ukr).
6. Tyulenyeva, Yu. V. (2013). Intehratsiynyy pidkhid vyznachennya ryzykiv pidpryyemstva. *Efektivna ekonomika*. № 1. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_1_15 (ukr).
7. Atyushkina, V. V. (2013). Intehratsiyni formy realizatsii stratehii rozvytku pidpryyemstva. *Naukovi visti Dalivskoho universytetu*. № 10. (ukr).
8. Fomina, I. V. (2011). Ekonomicheskie i sotsialnye peremeny: fakty, tendentsii, prognoz. *Otraslevaya i regionalnaya ekonomika*. 3 (15). Pp. 96-102. (rus).

© *Квілінський Олексій*
Надійшла до редакції 10.02.2016